

MA'RİFETULLAH VE ALLAH SEVGİSİ

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî muhammedin ve âlihî, ve sahbihî, ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve selem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sahibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: لَا تَنْزِلُوا عِبَادِيَ الْعَارِفِينَ
الْمُحَدَّثِينَ الْجَنَّةَ وَلَا النَّارَ، حَتَّىٰ يَكُونَ الرَّبُّ
الَّذِي يَقْضِي بَيْنَهُمْ

(الديلمى عن على)

RE. 330/1 (Kâle'llâhu azze ve celle: Lâ tenzilû ibâdiye'l- ârifîne'l-muhaddesîne'l-cennete ve le'n-nâr, hattâ yekûne'r- rabbü'llezî yakdî beynehüm.) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Peygamberimiz, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hz.'nin mübarek ehâdis-i şerîfesinden bir miktarını, üstadımızın üstadı Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Rh.A'in te'lif eylemiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis mecmuasından okumaya devam edeceğiz.

Hadis-i şeriflerin izahına geçmeden önce, her zaman yaptığımız gibi, evvelen ve hassaten rehberimiz, önderimiz, imamımız, başımızın tacı, gönlümüzün nuru, gözümüzün nuru, gönlümüzün süruru, efendimiz Hazret-i Muhammed-i Mustafâ SAS'in mübarek ruhu için; sonra sâir enbiyâ ve mürselînin ervahı için; sonra, bütün evliyâullahın ruhları için; Peygamber SAS Efendimiz'den zamanımıza kadar, hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar gelmiş, geçmiş olan bütün turûk-u aliyye sâdâtımızın, meşayihimizin ruhları için;

Hassaten bu kitabın müellifinin ruhu için; bu kitabın içinde yer alan hadis-i şeriflerin bize kadar ulaşmasından emeği geçmiş olan cümle ulemanın ve ravilerin ruhları için;

Ve hâssaten uzaktan yakından Peygamber SAS Efendimiz'e muhabbetinden nâşî bu hadis-i şerifleri dinlemeye burada cem olmuş olan siz kardeşlerimizin, ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle yakınlarının, âbâ ü ecdâd,

akraba ve taallukatının ruhları için ve hayatta olanların da saadet ve selâmet-i dareyne nâil olmaları için, bir Fatiha, üç İhlâs-ı Şerif hediye edip, izahlara öyle geçelim:

a. Meczublara Hakkında Konuşmayın!

Sözümün başında metnini okuduğum hadis-i şerifte, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden naklen, hadis-i kudsî olarak, Peygamberimiz SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:¹

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: لَا تَنْزِلُوا عِبَادِي الْعَارِفِينَ
الْمُحَدَّثِينَ الْجَنَّةَ وَلَا النَّارَ، حَتَّى يَكُونَ الرَّبُّ
الَّذِي يَقْضِي بَيْنَهُمْ

(الدِّيلْمِيُّ عَنْ عَلِيٍّ)

RE. 330/1 (*Kàle'llàhu azze ve celle*) “Azîz ve Celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:

(*Lâ tenzilû ibâdiye'l-ârifine'l-muhaddesîne'l-cennete ve le'n-nâr*) “Benim ârif ve ilhama mazhar kullarımı, o ilham sebebiyle sizin anlayacağınız, anlamayacağınız çeşitli sözler söyleyen o kullarımı, cennete veya cehenneme nisbet etmeyiniz!” Yâni;

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.174, no:4467; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.119, no:335; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV, s.66, no:14990.

“—Bu adam cennetliktir, şu adam cehennemliktir, bu adam böyle söylüyor; olur mu, olmaz mı? Ne güzel söylemiş...” vs. tarzında bir değerlendirme yapıp da, cennet veya cehenneme yakıştırmayın! Bir tanesine mensup diye düşünmeyin!

(*Hattâ yekûne'r-rabbü'llezî yakdî beynehüm*)
“Allah-u Teâlâ, cümle alemlerin Rabbi olan Allah-u Teâlâ Hazretleri onların hakkında hükmünü verinceye kadar siz bir söz söylemeyin!”

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bazı garip kulları var. Bu kulların bir vasfını *ârifîn* diyor, arif yâni ma'rifetullahı sahip, Allah-u Teâlâ Hazretleri hakkında senin benim düşünmediğim şeyleri düşünmüş, peşine düşmüş, öğrenmiş, ma'rifetullahı ermiş, ma'rifetullah sahibi... İkinci vasfi, *muhaddesîn* kendilerine söz söylenen, hadis söylenen... Kim söyleyen? İlham yoluyla, kendilerine Allah-u Teâlâ tarafından bazı sözler iletilen, bazı bilgiler verilen kimseler.

Şimdi bu çeşit kimseler, insanların alışmış olduğu sözlerden başka sözler söylerler. Bu sözleri o makama gelmemiş, o seviye ye ermemiş, o düşüncelere ulaşamamış kimseler ya hazmeder, ya hazmedemez... Bunun için Peygamber Efendimiz'in bir başka yerde, umumi bir tavsiyesi var, buyuruyor ki:²

---

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.398, no:1611; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V I, s.274, no:963; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV , s.425, no:2053; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.439, no:29282; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.196, no:592; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.V I, s.401, no:5414.

(*Kellimü'n-nâse alâ kadri ukûlihîm.*) “İnsanlara akıllarının aldığı nisbette konuşun!”

Akıllarının almayacağı, akıllarını karıştıracak şeyler söylersen, yüksek bilgileri küçük çocuğa söylersen, bir şey anlamaz. Herkese aklının seviyesinde söz söylemek lâzım!

Şimdi, bunlar da kendileri ârif, kendilerine bazı ilhâmât da vâkî oluyor. Bazı sözler söylerler... O sözlerden dolayı, bazı kimseler onların kadr ü kıymetini takdir eder. Bazıları da tenkit eder.

Meselâ, İmam Gazalî Hazretleri’ni düşünelim. İmam Gazalî Rh.A’ın *İhyâu Ulûmi’d-Dîn* isimli eserini okuyoruz, *Kimyâ-ı Saadet*’ini okuyoruz. Daha pek çok kitapları Türkçe’ye de kazandırıldı, tercüme edildi... Okuyoruz... Öyle insanlar geçmiş ki eskilerden, İmam Gazalî’nin kitaplarını gördüler mi, toplattırıp, yakarlarmış.

Bugün de bazı memleketler var, o memleketlere o kitapların sokulması yasak. Kitap yasak edilir mi 20. Yüzyıl’da? Ama yasak, sokulmaz.

Demek ki, bazıları anlıyor, bazıları anlamıyor.

“—Bu çeşit kimseler hakkında olur olmaz söz söylemeyin! Bu cennetliktir veya bu cehennemliktir dersiniz; bilinmez ki, söylediği söz edebe göre hangi tarzda değerlendirilecek, Allah değerlendirecek... Allah-u Teâlâ Hazretleri değerlendirenceye kadar siz söylemeyin!” diyor hadis-i şerifte.

b. Ulü'l-Emr'den Maksat Ulemâdır

İzaha gelince... İzahta Hocamızın hocası, Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Rh.A Hazretleri buyurmuş ki... Yâni, hadisleri yazmış, aralarında da kendisi izahlar yapmış, yine Arapça olarak... O izahatı da okuyacağım bu hadis-i şerifle ilgili olarak. Her zaman okumuyorum, kendim okuyorum anlatıyorum size; ama bu sefer biraz bahsedeceğim.

Diyor ki:

إِنَّهُمْ أَوْلَى الْأَمْرِ

(*Innehüm uli'l-emri*) “Onlar ulü'l-emrdir. Yâni, işin sahibi, işin başında olan, idareci durumunda olan kimselerdir.” demiş. Ondan sonra da

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ

(النساء: ٥٩)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû etîu'llàha ve etîu'r-rasûle ve uli'l-emri minküm.*) “Ey iman edenler, Allah'a itaat edin, Allah'ın Rasûlüne itaat edin ve sizden olan, yâni mü'min olan ulü'l-emre, işin başında olan kimselere itaat edin!” (Nisâ, 4/59) ayet-i kerimesini zikrederek diyor ki: “Bu ayette zikri geçen ulü'l-emirdir onlar.”

Ondan sonra da, Ebû Hüreyre RA'dan ve diğer alimlerden rivayetle bu ayet-i kerimenin izahına geçmiş; diyor ki:

“Allah’a itaati anladık; bir insan Allah’a nasıl itaat eder? Kendisi peygamber değil ki, vahye mazhar olsun... Allah’ın göndermiş olduğu Kur’an-ı Kerim’i okur, farzlarını emirlerini tutar, yasaklarından, haramlarından korunur; işte Allah’a itaatin yolu... Namaz kılın; kılar... Oruç tutun; tutar... Hacca gidin, gücü yeten, şartlarına sahip olan, şartları kendisinde toplamış olan hacca gitsin; gider... İçki içmeyin; içmez... Zina etmeyin; etmez... Yalan söylemeyin; söylemez... İtaat böyle olur Allah’a...

(*Ve etîu’r-râsule*) “Rasûlüllah’a itaat edin!”

Ha, işte burada, dünyanın kıyameti kopuyor. Şimdi bu devirde, birçok insan var;

“—Ben Allah’ı tanırım; ama başka şey tanımam!” diyor.

Olmaz ki... Rasûlüllah’ı tanımazsan hiç bir faydası yok! Yâni Allah’ı tanıyıp da başka şeyi tanımazsan, Allah-u Teâlâ Hazretleri sana doğrudan doğruya mı gelip konuşacak? Elçi göndermiş. Elçiyi tanımazsan, elçiyi gönderen şahısla nasıl irtibat kuracaksın?

Uzak bir diyardan, bir memleketten bizim memleketimize bir elçi geliyor. Cumhurbaşkanına itimatnamesini takdim etti mi, imzalı vesikasını verdi mi;

“—Tamam, bu elçidir.” deniliyor; sözü o devletin başkanının sözü gibi kabul ediliyor, ona göre cevap veriliyor.

E, Allah'ın elçisini kabul etmiyorsun. Sen kimsin? Çok mu matah bir insansın yâni, çok mu müstesna bir değer var, nesin yâni? Dağları tepeleri sen mi yarattın da, Allah'ın elçisini reddediyorsun? Korkunç bir edepsizlik tabii, olacak bir şey değil. İnsanın başına taş yağar, taş yağmaktan da beter olur yâni...

Şimdi Allah'a itaat; tamam... Rasûlüllah'a itaat deyince, diyorlar ki bir kısmı:

“—Olmaz bu devirde...”

Ne olacak yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri 20. Yüzyıl'ı bilmiyor muydu? Sen mi biliyorsun 20. Yüzyıl'ı? Allah-u Teâlâ Hazretleri olmuş ve olaktan haberdar değil mi? Alîm değil mi? Habîr değil mi?

“—Efendim, işte, çok sıkıntılı hadis-i şerifler.”

E, ne sandın ya? Din imtihan değil mi? Bu dünya hayatı imtihan değil mi? Seni başıboş mu bırakmışlar? İşte namaz kıl diye bir meşakkat var, malından bir miktarını zekât olarak ver diye, bak kendi kazandığın parayı verme mecburiyeti var.

Sıcak bir diyar, kumlu bir diyar, tozu toprağı var, kuraklığı var, çeşitli sıkıntıları var, vize istersin vermezler; ama hacca git diye emretmiş, sıkıntısı var. Geceleyin kalk diye emretmiş, sabret diye emretmiş...

Dünya hayatı imtihan yeri, burası *dâru'r-rahât* değil ki... Rahat etme yeri değil ki... *Dâru'l-karar* değil ki, durup oturulacak yer değil ki... Burası gelip geçme yeri ve burada isterse Allah-u

Teâlâ Hazretleri seni beğenirse, kabul ederse, kulum derse ne mutlu... Kulum demezse sen istediğın kadar çırpın. Sen istersen Rabbim de, istersen deme, sen bilirsın.

Kâinatın sahibi, şu dağları, taşları, ovaları, denizleri, okyanusları, ayları, güneşleri, sistemleri, gökleri, yerleri yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin karşısında küçüklüğünü anlamak için dünyanın nüfusunu bir düşün. Şu kadar milyon içinde, şu kadar milyar içinde bir tanesın. Bir de tarih boyunca gelmiş geçmiş milyarları düşün! Ondan sonra, bir de Allah'ın görünen, görünmeyen varlıklarını düşün! Senin hissene ne düşüyor? Yâni, sana itibar etmek gerekse, ne diye itibar edecekler? Bir zerre... Bir zerresın, başka bir şey değilsın.

Az önce küçük bir bebektın, kendini korumaktan acizdın, altını temizlemekten acizdın. Bir zaman gelecek gene öyle olacaksın, gene etrafındaki çoluk çocuğın bakarsa bakacak... Yemeğı yiyemez hale geleceksın, elın titremeye başlayacak, gözün görmemeye başlayacak belki... Allah sıhhat, afiyet versın; ama önü acizlik, sonu acizlik... Bir hastalık gelse hastalığı def etmeye gücün yetmez. Bir düşman gelse, dünyanın hadiselerini

değıştiremezsin ki... Ezip geçer memleketi düşman, bir şey yapamazsın. Öyle aciz bir mahlûksın...

Hâsılı, sen kim oluyorsun da Allah'ın elçisini inkâr ediyorsun. Mecbursun, bak ayet-i kerimede ne buyurmuş Allah-u Teâlâ Hazretleri?

(*Etîu'llàh*) “Allah’a itaat et!”

“—Peki ettim.”

(*Ve etîiu'r-rasûl*) “Rasûlüllah’a itaat et!”

“—Yok, ona etmem!” diyebilir misin?

Diyemezsin... E bu ayet-i kerime varken, “Ben hadisleri kabul etmem! Ben sünneti kabul etmem!” diyebilir misin? Diyemezsin.

Dersen ne olur? Asi olursun. İsyân bayrağını açmış bir kul olursun. Küçücük, zerre kadar, zereden de aşağı bir kul iken, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne, şu koca kâinatın sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne, yerleri gökleri yaratmış olan Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne

“—Ben sana asi oluyorum, açtım bayrağı!” diye Allah’a harp etmiş olursun.

Uyacaksın, Rasûlüne uyacaksın! Rasûlünü öğreneceksin, gayret sarf edeceksin.

Hem de telaşla öğreneceksin.

“—Nisan 1’e kadar şu kadar vergiyi vermezseniz, verginiz on misli pahalalanacak!” deseler; kimse kalmaz karşımda. Herkes vergi dairelerinin önünde kuyruk olur. Geceleyin yataklarını götürürler, on misli fazla vergi vermeyeyim diye... Vergisini bir nisandan önce vermek için herkes kuyruğa girer. Ben de olsam, ben de öyle yapardım yâni... Ben de:

“—Bu hafta vaaz yapmayalım, çünkü vergi on misli pahalalanacakmış, nemize lâzım, şu vergi dairesinin önünde kuyruk olalım da bunu ödeyelim!” demez miydim?

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

“İnsan imansız göçerse, cehenneme girecek. Kâfir oldu mu, ahiret hayatı; ebedi hayatı mahvolacak...” Daha mı az telaş edilecek bir şey? Yoksa vakit mi var?

“—Daha elli sene daha yaşarım, hele kırk sene daha isyan edeyim de, on sene sonra, en son on senede itaat ederim, o zaman toparlarım.” mı diye hesaplayabiliriz? Biliyor muyuz? Yâni, belki şurada böyle sesimiz çıkıp dururken, belki kısılıverecek, devrileceğiz;

“—Aaa, ölüverdi; *innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn...*” diyecekler.

Çünkü genç demiyor, yaşlı demiyor, geliyor... Onun için mecburuz, Rasûlüllah’a da itaat edeceğiz. İstesek de, istemesek de... Kâinatın sahibine karşı gelmek olmayacağına göre...

Sonra, Rasûlüllah’ı tanısan zaten seveceksin. Sevmemek elinden gelmez ki...

Rasûlüllah Efendimiz hakkında, onun zamanında yaşayanlar diyor ki:³

مَنْ رَأَاهُ بِدِيهَةٍ هَابَةٍ، وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ،
يَقُولُ نَاعِيْتُهُ: لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ

(ت.ش. هب. عن علي)

³ Tirmizî, *Sünen*, c.V , s.599, no:3638; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.328, no:31805; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.148, no:1415; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.15; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.412; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.30, no:5699; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.262; Ebü's- Şeyh, *Ahlâku'n-Nebiy*, C.I, s.90, no:84; Hz. Ali RA'dan.

(*Men raâhu bedâheten hâbehû*) “Hiç görmemiş bir kimse, Rasûlüllah’ı birden bire görürse, Rasûlüllah’ın mânevî makamının ve görünümündeki heybetin tesirinden müthiş bir duygu içine düşer, titremeye başladığı. Ansızın göreni bir titreme alırdı.”

(*Ve men hàletahû ma’rifeten*) “Ama onu tanıyan, sohbetine gire çıka biraz bilgisiyle haşır neşir olan, (*ehabbehû*) ihtiyarı elinden gider, ona aşık olurdu, onu severdi.”

(*Ve yekûlü nâitühû*) “Onu vafeden ancak şu sözü söyleyebilirdi: (*Lem era kablehû ve lâ ba’dehû mislehû.*) ‘Ben onu tanımadan önce de, tanıdıktan sonra da, onun gibisini asla görmedim. Emsalsiz bir kimse o!’ derdi.”

Allah’ın verdiği heybet, nur, azamet, vakar, güzellik sahibi bir kimse idi. Peygamber Efendimiz’in sülâlesinde bir güzellik vardı. Yâni, İbn-i Abbas’ı filan anlatıyorlar, bakıldığı zaman gözleri imrendiren bir güzellikleri varmış.

Yüzü güzel, huyu güzel; nurlu, heybetli, tevazu içinde heybetli... İnsanlar gibi oturur, insanlar gibi kalkar, çarşıya pazara gider, diz çöker; ama Allah heybet verdi mi... Bir aylık mesafeye düşmanına korkusu tesir edermiş, bir aylık mesafedeki düşmanı Rasûlüllah’ın mehâbetinden titremiş. Hadis-i şerifle sabit...

“—Allah-u Teâlâ, düşmanımın gönlüne korku salmakla beni nusrata mazhar etti.” diyor. “Benim hususiyetlerimden birisi de, bir aylık mesafedeki düşmanımın yüreğinin titremesidir.”

Yâni magnetik tesire girmiş gibi, kâfir, bir aylık mesafeden Rasûlüllah'tan korkardı.

Ama, biraz konuşup görüşünce, biraz tanıyınca sevmemek mümkün değildi. Öyle kimseler var ki, böyle oturup, göz kırpmadan yüzüne bakarlardı.

Rasûlüllah vefat ettiği zaman, bazı sahabeye dünya dar geldi de terk-i diyar ettiler, kalktılar gittiler:

“—Ben burada bir daha nasıl duracağım? Her adımları Rasûlüllah'ın hatırasıyla dolu.” diye.

Hasılı, tanısan zaten seveceksin; ama serkeşlik ediyorsun, inat ediyorsun. Şeytan seni aldatıyor. Şeytan dedeni, Âdem atanı aldattığı gibi seni de aldatıyor. Sokmuyor seni bu sahaya... İncelesen, sen de seveceksin; ama incelettirmiyor. Seni kışkırtıyor, kışkırtıyor, kışkırtıyor, sen de bu şey boş diye düşünüyorsun.

“—Hadisin kıskacına düşersem yandım...” diyorsun. “Hadis-i şerifin kıskacına girersem, hadis benim hayatımı tanzim edecek. Şunu yapma diyecek, bunu yapma diyecek; ben biraz serbest yaşayayım.” diye istiyor canın. “Biraz içki içeyim, biraz şöyle yapayım, biraz eğleneyim, biraz rahat edeyim, yatayım, kalkayım...” diyorsun.

Hadis-i şerifin karşısına geçince, hadis seni bağlayacak.

“—Gündüz şöyle yaşa, gece böyle yaşa, sözünü şöyle söyle, sohbetini böyle et. Ahlakın şöyle olsun, böyle olmasın.” diyecek.

Korkuyorsun değil mi, iyi kul olmaya... Yanaşmıyor... Onun için böyle yâni, ilim beş paralık bir şey. Alim, aliyyü'l-a'lâ alim, yanaşmıyor. Neden? Biliyor, hadis-i şerif insanı kıpırdayamayan tarzda, belli bir müslüman yapıyor.

Hadis okuyan bir müslüman, Pakistan'da nasıl olursa, Türkiye'de de öyle müslüman olur. İngiltere'deki bir adam müslüman olursa, o da hadis-i şerifi okudu mu, o da aynı şekilde müslüman olur.

Bin kişinin içinde üçü bir araya geldi mi, biraz sonra bakıyorsun; bir İngiliz, bir Pakistanlı, bir Türk müslüman yan yana oturuyorlar, ahbap olmuşlar. Neden? E, her kuş kendi cinsiyle uçar da ondan... Serçe serçelerle uçar, karga kargalarla uçar, güvercin güvercinlerle uçar, kumru kumrularla uçar... Bunları bir millet yapıyor, bir ümmet yapıyor hadis-i şerif...

Sen hadis-i şerifi attın mı, hadi buyur bakalım, Kur'an'a göre namaz kıl! Kur'an'a göre, buyur namaz kıl bakalım! Ama hiç hadisten faydalanmayacaksın... Hiç hadis bilmiyor kabul et, şöyle bir kenara çıkar hadis-i şerif mâlumatını; sadece Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine bakarak namaz kıl!

Bilemezsin ki... Çünkü Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Kullarım, namaz kılın!” diyor.

“—Nasıl namaz kılacağım ya Rabbi?” dersin,

“—Rasûlümü gönderdim ya... Onu gör, ona uy, onun hadis-i şerifinden anla!” demiş oluyor netice itibariyle.

Çok çeşitli şeyler duyuyoruz. Şimdi biz, biraz akli yukarıda insanlarla bir arada fazlaca bulunuyoruz, münevver tabakasıyla... Beyefendi lütfen ve keremen, Allah'ın varlığını kabul ediyor da, başka şeyleri kabul etmiyor... Sanki bir lütuf... Veyahut Kur'an-ı Kerim'i kabul ediyor da, hadis-i şerifi kabul etmiyor. Hadis-i şerifi nasıl kabul etmezsin, bak (*etiu'r-râsule*) diyor, nasıl itaat edeceksin, işte Kur'an-ı Kerim...

“—Sen peki, Kur'an-ı Kerim'i kabul ettin, tamam; uyuştuk... Ver elini, anlaştık seninle. Sen Kur'an-ı Kerim'i kabul ettin. Ettin mi?”

“—Ettim.”

“—Dönmek yok...”

“—Dönmek yok, pekiyi.”

Okumaya başladığın zaman Kur'an-ı Kerim'i, işte karşına ayet-i kerime geldi: (*Etîu'llàha*) “Allah'a itaat edin! (*Ve etiu'r- râsule*) Rasûlullah'a da itaat edin!”

Hadi bakalım... İşte bak, Kur'an-ı Kerim seni elinden tuttu, “Öp bakalım Rasûlullah'ın elini, eteğini!” dedi, “Bastığı yeri öp bakalım!” dedi, “Burnunu sürt yere...” dedi.

Başka bir ayet-i kerimede de buyruluyor ki:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(آل عمران: ۳۱)

(Kul) “O müslümanlara, o iman edenlere de ki ey Rasûlüm: (*În küntüm tuhibbûna’llàhe*) Eğer siz Allah’ı seviyorsanız, (*fettebiûnî yuhbibkümu’llàh*) bana tâbi olunuz ki, Allah da sizi sevsin, (*ve yağfir leküm zünûbeküm*) ve günahlarınızı bağışlasın.” (Âl-i İmran, 3/31)

Yoksa, Rasûlüllah’a tâbî olmadan, Allah’ın muhabbetini kazanmak mümkün mü?

Elçisini kabul etmiyorsun. Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri gelip sana vahiy mi indirsin? Elçisini kabul etmiyorsun, ondan sonra Allah’ın sevmesini bekliyorsun.

Allah’ın sana ihtiyacı mı var? Başına çalınısın senin ibadetin. Senin kulluğundan ne olacak? Sana sıhhati veren Allah, parayı veren Allah, akli veren Allah, gözü kaşı veren Allah... Her şeyi Allah-u Teâlâ Hazretleri sana ihsan etmiş, burnun havada, kulluk etmekten i’râz ediyorsun, vazgeçiyorsun, naz ediyorsun... Sen naz makamında mısın?

Niyaz makamındasın. Eğil bakalım, şu alnını yere bir sürt!

Burnun bir yere sürtülsün!

“—Ya Rabbi, benim hiç bir şeyim yok, ben zerreden de aşağı bir mahlûkum. Sen bana bunca nimetleri ihsan ettin, dünya ehli bir insan bana bir hediye verse, onun karşısında eksikli olurum. Sen bana akıl verdin, iz’an verdin, göz verdin, kulak verdin, el verdin, ayak verdin... İslâm verdin, iman verdin... Kadın verdin, çoluk verdin, çocuk verdin, itibar verdin, mevki verdin, makam verdin...”

E, hadi bakalım, vereni bulup da teşekkür etmek lâzım değil mi?

Bak bazı insanın iki gözü a'mâ; sana göz vermiş... Bazısının kulağı sağır; sen duyuyorsun... Bazısının aklı kıt; sana vermiş akıl... Bazısı kâfir; sen mü'minsin... Bazı memleketlerde insanlar, iskelet gibi kuruyor açlıktan; sen yiyorsun, semiriyorsun, göbeğin gelişmiş, yüzün şişmanlamış... Bunların vericisine şükretmez mi insan?

Demek ki, Rasûlüllah'a da itaat edeceğiz... Hem de seve seve olacak... Tanırsak, seve seve olacak.

(*Ve ulü'l-emri minküm*) “Sizden olan ulü'l-emre itaat edeceksiniz, işin sahiplerine, iş sahiplerine, işleri yönetenlere itaat edeceksiniz, sizden olanlara...” Şimdi bu tabii, Rasûlüllah'a itaati anladık; gelelim ulü'l-emr kim?

Ebû Hüreyre RA, izah sadedinde demiş ki:

هم الأمراء والأولاة

(*Hümü'l-umerâü ve'l-ülât.*) “Onlar komutanlar ve valilerdir.” *Umerâ*, emirler; *ülât*, valiler. Yâni, vazifeli, yerlere gönderilmiş, insanlar onun sözünü dinliyorlar, makam verilmiş kendilerine; onlardır...

İbn-i Abbas'ın kanaatine göre ise:

هم الفقهاء والعلماء

(*Hümü'l-fukahâü ve'l-ulemâ'*) “Onlar fakihlerdir ve alim kimselerdir.”

وهو قول الحسن، والضحاك، ومجاهد

(*Ve hüve kavli'l-haseni ve'd-dahhàku ve mü-câhid*) “İşte bu Hasenü'l-Basrî'nin, Dahhak'ın, Mücâhid'in, diğer ulemanın da kanaati budur.” diyor.

وقيل: مطلق الخلفاء، والقضاة، وأمراء السرية.

(*Ve kile: Mutlaku'l-hulefâü ve'l-kudätü ve umerâü's-seriyyeh*) “Bazıları demişler ki: Halifelerdir bunlar, kadılardır ve askeri birliklerin başına sen geç de onlarla cihad et diye seriyyelerin başına tayin edilen emirlerdir. Elbet o seriyyenin içindeki asker o komutana itaat edecek.” Bu mânâyâ gelir demişler.

و عن عكرمة: أراد بأولى الأمر أبا بكر وعمر

(*Ve an İkrime: Erâde bi-ulû'l-emri ebâ bekrin ve umer*) İkrime Rh. A. de demiş ki: “Bu ayet-i kerimedeki ulü'l-emirden kasıt, mânâ umumidir ama, o ayetin indiği zaman mânâ Ebû Bekr'e ve Ömer'e itaat edin demektir... O maksatla idi...” demiş İkrime isimli alim.

وقيل جميع الصحابة، لحديث: بأيهم اقتديتم

اهتديتم

(*Ve kile: Cemîu's-sahâbeti*) “Bir zat da demiş ki: Ulü'l-e mird en murat, sahabenin hepsidir, cümlesidir. Çünkü, (*bi-eyyihim iktedeytüm ihdeteytüm*) buyruldu hadis-i şerifte...

Onlardan hangisine itaat ederseniz, hak yolu bulursunuz buyruldu hadis-i şerifte binâen aleyh bunlar sahabedir.” demişler.

Ve diyor ki sonunda:

وأصح الأقوال: العلماء، لأنه يجب على الملوك

طاعة العلماء، دون العكس

(*Ve esahhu'l-akvâli*) “Bu sözlerin hepsinin” tabii ulemâ, önce çeşitli kanaatleri söylüyor da ondan sonra havada bırakmıyor karşısındaki meraklı ilim erbabını, ilim talibini; neticeyi söylüyor... Hocamız diyor ki Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin:

(*Ve esahhu'l-akvâli*) “Sözlerin en doğrusu, en sahihi, (*el-ulemâ*) âlimlerdir...” Neden? (*Li-ennehû*) “Çünkü, (*yecibu ale'l-mülûki tâatu'l-ulemâ.*) alimlere uymak hükümdarlara borç olur, vacib olur, gerekli olur da, (*dûne'l-aks*) aksi gerekmez.” Yâni, ule mânın hükümdarlara uyması gerekmez, ilim kendi kendine yolu gösterir. Ümerâyâ da, hükümdarlara da yolu gösterirsin, onlar da gelirler. Yoksa, hükümdarlar ulemâyâ yol gösteremezler. İlim yolu ayrı bir yoldur, öyle herkesin oralarda pervaz etmeye kolu kanadı yo ktur, gücü yetmez.

Neticede *ulû'l-emrden* murat, ulemâdır. Ulemâdan murat nedir? Ulemâdan murat da, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne mutî, takvâ sahibi, ma'rifetullahâ, muhabbetullahâ vasıl olmuş, ümmet içinde Rasûlüllah'ın varisleri durumunda olup da ümmet-i Muhammed'i hak yola irşad eden kimselerdir.

“—İşte bak Allah’ın rızası bu tarafta, aman öbür tarafa gitme, burada biraz dünya menfaati var gibi görünüyor ama bunun sonu acı gelir. Sen bunun sonunda, gidersen, başına çok şeyler gelir.” der onlar.

Bu bankerler çıktığı zaman insanlar iki çeşit tavra büründüler.

Bir kısmı

“—Vay, yüzde elli faiz, haydi hücum...”

Bileziğini sattı, dairesini sattı, malını sattı, tarlasını sattı; bankere yüzde elli faizle verdi. Çünkü bir sene bekledi mi, iki sene bekledi mi, yüzde yüz, parası bir misli artacak.

Bir kısmı da geri durdu:

“—Faiz Kur’an-ı Kerim’de yasak ya, yapamayız bunu...” dedi.

Ötekiler, dünya menfaati bahis konusu olunca, “Cump!” diye atladılar, hiç tereddüt etmediler. “Haydi bakalım, yüzde elli faiz alacağız.” diye hücum...

Bak, Allah-u Teâlâ Hazretleri imtihanı nasıl yapıyor. Haydi bakalım, kim beni seviyormuş, kim parayı seviyormuş. Kim benim yolumu seviyormuş, kim dünyayı seviyormuş. Kim ahireti seviyormuş, kim dünyayı seviyormuş. Nasıl çıkıyor imtihan sorusu meydana... İnsanların çoğu imtihandan gafil...

Bakın, sonradan nasıl pişman oldular. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin hikmetinden sual olunmaz; dileseydi herkese yüzde elli faizi de kazandırtıp, onları dünyada memnun da edebilirdi. Bilemeyiz

onu da, azgınlıkları daha da artsın diye belki o faizi de onlara nasib edip, yedirtebilirdi...

Ötekileri bir imtihana daha tâbi tutardı. Onların da içi şöyle bir titrerdi:

“—Vay, bunların paraları iki misli oldu. Bizim paramız da durduğu yerde yüzde elli fire verdi...” filan diye, bir zelzele, bir sarsıntı, bir eleme daha olabilirdi belki.

Ama Allah-u Teâlâ Hazretleri cezayı dünyada da gösteriyor. Haydi bakalım, bankerlerin bir kısmı paraları aldılar kaçtılar, bir kısmı kayboldular, bir kısmı iflas etti, bir kısmı bilmem ne... Hadi bakalım, hükümet işe el koydu, kanunlar, nizamlar, ödeme şartları, bilmem neleri... Senin para yüzde ellisi eline ge çerse, öp başına koy. O da geçmeyecek belki... O duruma geldi insanlar.

Onu şey söyleyemez, onu alimler söyler. Yapma, etme , bak bu yol yanlıştır diye alimler insanları ikaz ettiler.

Hükümdarın biri bir alim zata gitmiş:

“—Bak ne kadar güzel bir köşk yaptım, manzaralı, balkonlu, bahçeli, yeşillikli; gel gör! demiş.

Gezince;

“—Aferin, güzel yapmışsın, güle güle otur.” diyecek diye bekliyor.

“—Vah! Yazıklar olsun!” demiş “Sen bu parayı nereden kazandın, buraya ne hakla harcadın? Benin buraya bu kadar para harcamaya hakkın var mıydı? Bir insan için bu koca köşk lüzumsuz değil mi? Bu kadar para harcamaya ne lüzum

var? Sen burada böyle ev yapacağına, ahirette, cennette kendine bir köşk yapmanın çarelerini arasaydın ya!” diye baştan aşağıya bir batırmış, çıkarmış.

E kızar bazıları, alkışlamıyor, pohpohlamıyor diye; ama isterse kızsın, isterse dövsün, isterse öldürsün; ulemâ hak ulemâ ise Rasûlüllah'ın yolundan ayrılamaz. Sopyayı yer, hapse girer, sıkıntıyı çeker; ama hak sözü eğri büğrü söylemez. Dosdoğru söyler:

“—Bu yanlış, bu doğru... İstersen kafamı kes, benim kanaatim bu, dinin emri bu.” diye söyler.

Onun için, ona uymak lâzım! Bizim hepimiz şimdi neyiz? İmtihan gören insanlarız. Hepimize hak yolu gösterecek insan en çok lâzım. Bâtılı gösterecek insana uyarsak, o zaman;

إذا كان الغراب دليل قوم، ليأتيهم إلى الأرض

. الجياف .

(*İzâ kâne'l-gurâbu delîle kavmin, leye'tîhim ile'l-ardıl ciyâfî.*) “Karga bir kavmin delili olursa, onları cîfenin olduğu yere götürür.” Çünkü, karga cîfeyi yiyecek, sen de karganın peşine takılırsan, gidersin cîfenin başına... Kargayı hiç insan kılavuz edinir mi? Edineceksen Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yoluna kılavuzlayan bir insana tâbi ol. Doğrusu budur.

Ulü'l-emr, Allah'ın velî kullarıdır. Allah'ın, Allah'tan gayriden korkmayıp da Allah'ın yolunu kullara gösteren kimselerdir. Uyarsan, ona uy!

Başkasına uyarsan, o zaman karga misalini hatırlıdan çıkartma...

Burada hangi hadis-i şerifin izahında söyledi, hocamızın hocası bu sözü?

“—Kendilerine ilhamlar gelen bazı arifleri için siz cennetliktir, cehennemliktir demeyin! Allah onlar hakkında hükmedinceye kadar hükmünüzü tehir edin, karışmayın yâni onların işlerine. Gördüğünüz acayip şeyi siz değerlendiremezsiniz.” dedi.

Burada da Hocamız dedi ki:

“—Onlar ulü’l-emirdir.” dedi.

Neye dayanarak söylüyor? Hadis-i şerifte iki vasfı zikrediliyor. Birincisi arif diyor, ikincisi muhaddes diyor, kendilerine ilham veriliyor, irfanı var, bir de ilhamı var... Onun için ulü’l-emr dedi ve ulü’l-emr hakkında da böyle bir izahat verdi.

Bugün ulü’l-emr hakkında epeyce çok sorular sorulup, ilgi gösteriliyor. Yâni, insan üç kişi de yola çıksa, ille bir tanesini aralarında imam seçmeleri lâzım filan diye... Çeşit çeşit böyle konuşmalar oluyor.

İşte imam... İmam, âlim...

Mühim bir mesele olduğu için, üzerinde fazla durduk. Maksudımız yirmi tane hadis okumak değil de, mühim mesele le ri sizlere tanıtmak olduğundan...

Gelelim diğer hadis-i şerife...

c. Ma'rifetullahın Alâmetleri

Bu hadis-i şerifi de şöyle can kulağıyla, biraz dikkatli bir şekilde dinlemenizi rica edeceğim: Allah-u Azze ve Celle, Aziz ve Celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki:⁴

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: عَلِمَةٌ مَعْرِفَتِي فِي قُلُوبِ عِبَادِي
: حُسْنُ مَوْقِعِ قَدْرِي، أَنْ لَا أُشْتَكِي، وَأَنْ لَا أُسْتَبْطَأَ،
وَأَنْ لَا أُسْتَخْفَى

(الدلمى عن أبى هريرة)

RE. 330/2 (*Kàle'llàhu azze ve celle*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurdu ki: (*Alâmetü ma'rifetî fî kulûbi ibâdî, hüsnü mevkii kadrî, en lâ üşteka, ve en lâ üstebtaa, ve en lâ ustuhfiye*) Sadaka rasûlü'llâh...

(*Alâmetü ma'rifetî fî kulûbî ibâdî*) “Benim kullarımın kalplerinde, benim ma'rifetimin, ma'rifetullahın olduğunun alâmeti...” Yâni, o kulun kalbinde benim ma'rifetim var mı, o kul irfana ermiş mi, ermemiş mi; ma'rifetullaha sahip mi, değil mi? Bunun alâmeti nedir?

Bunun alâmeti, (*hüsnü mevkii kadrî*) benim kadr ü kıymetimin onun yanındaki mevkii, güzel derecesidir. Eğer benim kadr ü kıymetimin onun indinde yüksek derecedeyse, bana itibarı çoksa, o zaman ma'rifeti çok demektir.”

⁴ *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.215, no:606; *Münâvî, Ehâdîsü'l-Kudsiyye*, c.I, s.54, no:117; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV, s.61, no:14980.

Bu da nasıl tezahür edecek? Tezahüratıyla tarif ediyor bize...

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kadri, mevkii, bizim gönlümüzde her şeyden yüksektir.” diye herkes söyler.

İlkokul çocuklarına da soruyoruz. Konuşmasını öğrenmişse bir çocuk, anası babası öyle öğretmişler, Allah râzı olsun:

“—En çok kimi seversin?”

“—Allah’ı severim.” diyor.

Küçük çocuklar da söylüyor. Onun için, herkes tabii, elbette diyecek ki:

“—Ben Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kadrini her şeyden en üstün tutarım, benim gönlümde onun mevkii herkesten yüksek...”

Ama alâmetini söyleyecek. Bakalım o alâmetler varsa, sen sözünde doğrusun. Hakikaten öyledir. Eğer o alâmetler yoksa, ozaman senin iddian bir kuruntu... Hüsn-ü kuruntu derler ya; sen öyle kuruyorsun, öyle sanıyorsun; ama aslında öyle değil.

Neymiş alâmetleri?

1. (*En lâ üşteka*) “O kulunun, benden şikâyet etmemesi... Benim şikâyet edilmemem. Eğer bir kulun gönlünde Allah’ın ma’rifeti varsa, ma’rifetullah varsa, ârif bir kulsa o, irfana sahip olmuşsa, Allah’tan şikâyet etmez. Alâmeti odur...”

Bir musibet geldiği zaman, bir imtihan geldiği zaman, malında, canında, evlâd ü iyâlinde bir derde uğradığı zaman feryat etmez, sıkıntısını kimseye söylemez, derdini kimseye açmaz, Allah'ı kimseye şikâyet etmez..

“—Başıma şunlar geldi, şöyle oldum, böyle oldum. Mahvoldum... Evim yıkıldı, barkım yıkıldı, artık hayatın tadı kalmadı, tuzu kalmadı...”

“—Hayrola? Ne oluyorsun sen? Bunları Allah-u Teâlâ Hazretleri takdir etmedi mi? Kimi kime şikâyet ediyorsun? Memnun değilsen... Unuttun eski nimetleri, izzetleri, ikramları, lezzetleri, şimdi başına bir hadise geldi, basıyorsun feryadı... unuttu...”

Demek ki, ma'rifeti yok. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ma'rifetullahı olsa kalbinde, kalbi o şerefle şereflenmiş olsa, şikâyet etmez. Şikâyet ediyorsa, yok demektir.

Şikâyet etmemek için de, sabır lâzım demek ki...

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(البقرة: ١٥٣)

(*Inna'llàhe mea's-sàbirîn*) “Allah sabredenlerle beraberdir.” (Bakara, 2/153) buyruluyor.

Allah cümlemize böyle musibetlere, gamlara, kederlere karşı metin olmak, sabretmek; kimden geldiğini düşünüp, sağlam durmak nasib eylesin. Sağlam durmadı mı, işte olmuyor... Demek ki sağlam duracak.

2. (*Ve en lâ üstebtea*) Rızık konusunda, “Yâ gecikti Allah’ın nimeti bana, rızıkı gelmedi, sıkıntı çekiyorum, aç kaldım, açık kaldım, borcumu ödeyemedim. Tam en dar zamanımda, hâlâ Allah’ın bir yardımını olmadı, dua ediyorum. Geri kaldı Allah’ın nimeti, lütfu...” filan gibi bir kanaat içinde olmaz.

“—Ya, nerede kaldı bu Allah’ın yardımını, ben dua ediyorum, bir türlü iş düzelmedi.” gibi böyle bir kanaat içinde olmaz arif ise...

“—Her şeyin bir zamanı var.” der, tevekkül ile böyle bekler. Öyle ne şikâyet eder, ne de geç kaldı filan diye dırlanıp, sızlanır.

3. (*Ve en lâ üstuhfiye*) “Ve ben ondan gizlenmem. Yâni, beni unutmaz. Beni hatırından çıkarmaz. Bir ara ben ondan gizli bir duruma, *hafî* duruma düşmem. Daima gözünün önünde, daima âşikâr, daima beni görür tarzda olur.”

d. Allah’ı Sevmenin Alâmetleri

Burada da Gümüşhaneli Hocamız bazı izahlarda bulunmuş. Bunlar da mühim olduğu için müsaadenizle onları da anlatacağım:

ولمحببة اللّ تعالى علّّات منها : تقديم أمره
على هوى النفس، ورعاية حدود الشرع والتقوى
والورع، والتشوق إلى لقاءه، والخلو عن كراهية
الموت، والرضاء بقضائه، ومحبة كلمه، والتلذذ
بتلّوته، وسماعه، والطرب عند ذكره، أو سماع
اسمه، وعدم الصبر عن ذلك، ومحبة رسوله
واتباعه وهذا هو المعرفة .

(*Li-mahabbeti'llâhi teâlâ alâmâtün minhâ*)
Allah'ı sevmenin alâmetleri vardır. Bu sözler
nereden? Hadis bitti. Hadisin metnini yukarıda
söyledik... Şu sözlerimiz, şu okuduğumuz sözler,
izahat... Kimin izahatı? Seneler senesi insanları
irşad etmiş, yüzlerce halife yetiştirmiş, mürşid
yetiştirmiş, etrafa göndermiş; milyo nun
üstünde müridi olan, padişahların kendisine
hürmet ettiği, emrine vapur tahsis edip de;

“—Hocam, efendim; bununla müridlerinizi
alırsınız, hacca gidersiniz. Buyurun!” diye izzet
ü ikram ettiği bir zât-ı muhterem.

Meclisinde böyle has müridani ile sakin, gizli
ibadet etmek istediği zaman, kapısını kaparmış.
Cahil, gafil gelip de huzuru bozmasın, o yüksek
zevat ile hatmini, vs.sini tamamlasın diye.

Bazıları da

“—Bizide alsa...” diye padişaha şikâyetlenmişler.
Padişah da demiş ki:

“—Hocam, kapınızı açsanız da, başkaları da istifade etse, gelseler, gitseler içeriye...”

Diyor ki:

“—Padişahıma itaatten dolayı kapıyı açarım; ama dersi kapatırım. Yâni, bu ders böyle olacaksa, bu hatim böyle olacaksa, benim dediğim kimselerden, benim seçtiğim, nuru alnında zahir kimselerle beraber olacak. Bu oyuncak değil. İbadetin yükseği, hası... Eğer kapıyı aç dersin, açarım kapıyı; ama dersi kapatırım. Dersi yapacaksam, kapı kapalı duracak.” diye bir zarif cevap vermiş. Onun izahatı...

Yâni, ne demek istiyorum? Tecrübeli bir insanın hayat tecrübesine dayanan, yolu gitmiş, gelmiş bir kılavuzun, yolun inceliklerini bilen bir insanın sözleri. Onun için o gözle, o kulakla takip ederseniz, faydalı olur.

Allah’ın muhabbetinin, muhabbetullahın alâmetleri vardır. Ne demek Allah’ın muhabbeti? Yâni, kul, “Ben Allah’ı seviyorum.” diyor ya bazen, çocuk da öyle diyordu ya:

“—En çok kimi seversin?”

“—Allah’ı severim.”

“—Sonra kimi seversin?”

“—Peygamberimi severim.”

“—Sonra kimi seversin?”

“—Anamı, babamı severim.” diyor ya hani çocuklar.

Herkes tabii Allah'ı severim diyor; ama Őu hadis-i Şerifte olduğu gibi, bakalım o kimsenin Allah'ı severim demesi doğru mu, değil mi? Alâmetlerini zikrediyor Şimdi ũstadımız.

Muhabbetullahın yâni, bir kimse “Ben Allah'ı seviyorum.” DediĐi zaman, onun sevgisinin doğru olup olmadığının alâmetleri vardır. Nedir onlar?

تقديم أمره على هوى النفس،

1. (*Takdîmu emrihî alâ heve'n-nefsi*) “Allah'ın emrini, heva-ı nefesine tercih etmesidir; bir...” Allah-u Teâlâ Hazretleri bir Şey diyor da nefsin de başka bir Şey istiyorsa, hangisini tercih ediyorsun?

Nefsin plaja gitmek istiyor, yazlığa gitmek istiyor. Ön tarafı çıplaklarla kaynaŐıp duruyor. Belli ki baksan günah, denize girsen günah, çoluk çocuğun girse günah; ama orasında hava güzel, tatlı tatlı, püfür püfür esiyor. AkŐamları balkonda çay içmesi safalı oluyor. Kayıkla geceleri denizde mehtapta gezmesi güzel oluyor, balık tutuyorsun kızartması, yemesi güzel oluyor; filan; ama Allah'ın emrine aykırılıklar var. Hangisini tercih edersin?

EĞer kendi heva-yı nefesine tercih edebiliyorsan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emrini, bu muhabbetin alametidir işte. Seven insan yapar bunu, başkası yapamaz. EĞer Allah'ı seviyorsan o zaman heva-yı nefisini terk edersin, Allah'ın emrine koŐarsın.

“—Efendim, tam Şimdi oturduk, biraz da yorgunum...”

Ayağım da bir hafif, ağrısız gibi bir şey var; ezan okundu...”

Ne demek ezan okunması?

Hayyale's-salâh, haydin, namaza gelin; *hayyale'l-fela h* hayd in kurtuluşa, felaha gelin diye davet var Hak'tan...

“—E, çok da yoruldu. Şimdi şuraya oturdum işte, tam böyle...”

Ayağımı da uzattım. Karşımda da televizyonu açtım.”

Şimdi daha renkli değil televizyon. Renkli olacak ileride. Renkli televizyon olacak. Bir de Amerika uzaya roket atacak. O zaman Amerikan programlarının hepsini seyretmesi mümkün olacak Türkiye'deki televizyon sahiplerinin. Seyreyle gümbürtüyü o zaman... Bir de televizyon renkli olduğu zaman, artık tamam... Tam şimdi televizyonda da çok meraklı bir dizi var, en heyecanlı yeri... Camiye giderse, dizi kalacak. Merakı tatmin olmayacak. Acep ne yapmalı? Eğer Allah çağırıyor diye; zaten Allah'ı seven bir insan, biraz televizyonun karşısında zor durur ya... Allah kurtarsın cümleyi... Neyse...

Camiye gidebiliyorsa, işte bir imtihan çıktı bak! Sıkıştırıyor Allah, imtihan ediyor. İşte ezan, işte program... İşte film... Çok da komik, çok da kahkahayla gülünüyor, güzel falan ama... İşte eğlence, işte ibadet... Seçebiliyorsan, Allah'ı seven bir kimse olduğunun alameti çıktı, bakalım, devam edelim, bu anlaşıldığına göre başka nelermiş?

ورعاية حدود الشرع والتقوى، والورع،

2. (*Ve riayeti hudûdu'ş-şer'i*) “Şer’i şerîfin, şeriat-ı garrâ-ı ahmediyyenin, İslâm dininin ahkâmına, yasaklarına, hududuna, hududu şer’iyyeye riâyet... Hududu tecavüz etmemek... Çizgiyi aşmamak, ahkâm-ı ilahiye uymak.” Yapabiliyor musun?

“—Hocam, ne yalan söyleyeyim, tam yapmak mümkün olmuyor. Çünkü tüccarım, bankayla işim var, kredili satışı var, bilemem bonom var, şunu var, bunu var, ondan sonra şu oluyor, bu kalıyor...” filan...

İşte burada diyor ki, (*riayeti hudûdu şer'i*) şer-i şerîfin ahkâmına riâyet ediyorsa, seviyor demektir; etmiyorsa, parayı daha çok seviyor demektir, ticareti daha çok seviyor demektir. Kazancı daha çok seviyor demektir. Para da sevilir, çünkü her sevilen onunla alınır; ama Allah’ın rızası parayla alınmaz... Gene alınabilir belki; ama helal parayla alınır. Haram parayla mümkün değil yâni, alırsın, o haram paranın alışındaki bereketsizlik dolayısıyla, haydan geldiği için, muhakkak huya gider, hayra gitmez yâni... Oradan bir hayır görmez insan.

Allah’ın rızası parayla alınmaz, başka şeyle alınır. İtaatle alınır. Onun için burada demiş ki: Şer’i şerîfin ahkâmına uyabiliyor musun?

“—Hocam, çok zor bu devirde...”

Uğraş yâni, hangi şey kolay ki? Ticarete para kazanmak kolay mı? Herkes o kadar ticarete atılıyor da, herkes bir güzel kazanç sahibi olamıyor... Uğraş...

3. (*Ve't-takvâ*) Ölçüleri saymaya devam ediyor. “Takvâ, günahlardan kaçınma, takvâ sahibi olmak, sakınmak, çekinmek duygusu.

4. (*Ve'l-verâ'*) Şüphelilerden kaçınmak.” Takvâ, günahattan kaçınmak, verâ' kısaca şüpheliden kaçınmak. Bir insan takvâ ehliyse, günahlara, haramlara meyletmez. Gözüyle namahreme bakmaz. Diliyle yalan söylemez. Kulağıyla çalgı, türkü dinlemez. Eliyle kimseyi incitmez. Ayağıyla haram yere gitmez. Midesine haram lokma sokmaz filan... Takvâ ehli... Bunlar makbul kimselerdir... Bir de bunun ötesinde, daha titiz insanlar vardır ki şüphelinin yanına yanaşmaz.

“—Acaba haram mı?” diye korkusundan helallerin bile bazısını terk eder, öyle gider. Ona da verâ' derler, verâ' sahibi... Hadis-i şerifte geçmişti ki: “Verâ' sahibi bir insanın, iki rekât namazı ötekisinin kıldığı bin rekâta bedeldir.” Öyle olunca, ecri öyle oluyor. Eğer senin takvân ve verâ'n varsa yâni, Allah rızası için yüreğin titriyor da harama düşmekten sakınıyorsan, şüpheliden kaçınıyorsan; ha, demek ki seviyorsun ki öyle bir titizlenmen var. Sevgi alametlerinden birisi de bu...

Sonra:

والتشوق إلى لقاءه،

5. (*Ve't-teşevvuku ilâ likâihî*) “Allah'a kavuşmaya karşı aşk, muhabbet...” Nasıl olacak bu kavuşmak? İki şekilde... Bir, bu dünyada; iki, öbür dünyada...

E, bu dünyada da insan Allah'a kavuşur mu? Zaten bu dünyada kör olan, ahirette hiç görmeyecekmiş. Sen ahirete bırakırsan yandın zaten, bu dünyada bulacaksın. Uğraşacaksın, didineceksin; bulacaksın. Var! Bulan buluyor, ara sen de bul. Başkası arayıp buluyor.

“—Efendim, benim çok işim var.”

Bundan mühim işlerini bitir, ondan sonra vaktin kalırsa, bunu yaparsın o zaman... Bundan daha mühim işleri varsa...

Allah'a şevk duyan insanın ikinci vasfı, muhabbettir. Muhabbet duyacak, şevk duyacak eğer sevgisi varsa.

والخلو عن كراهية الموت،

6. (Ve'l-hulû an kerâhiyeti'l-mevt) Ölümünden korkmaktan da sıyrılacak. Ölümünden korkmaktan da sıyrılacak insan eğer Allah'a karşı muhabbeti varsa. Neden? E, ölünce perde kalkacak,

إِرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً

(الفجر: ٢٨)

(İrciî ilâ rabbiki râdiyeten merdiyyeh.) [Sen ondan razı, o da senden razı olarak Rabbine dön!] (Fecr, 89/28) diye hitap edilen, râzı ve merzî bir kul olarak Allah'a kavuşmak mümkün olacak.

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

(يونس: ٥٦)

(Hüve yuhyî ve yumîtü ve ileyhi turceùn)

“O diriltir ve öldürür; hepiniz ancak ona döndürüleceksiniz.” (Yunus, 10/56)

Dönüşün zamanı ne? Ölüm ile başlıyor. Onun için Mevlânâ Celâleddîn-i Rumi'nin bir şiiri var, ölümlle ilgili... Onu ezberlemek lazımdı ama, birkaç defa okudum, hatırımda kalmadı. Yalnız, bastırdık, arkadaşlara filan da dağıttık. Bir kere o, ölüm için, düğün gecesi diyor, biliyorsunuz.

Ondan sonra:

برای من مگری و مگو دریغ دریغ

به دوغ دیو درافتی دریغ آن باشد

Berâ-yi men megirî vü megû: Dirîğ, dirîğ!

Bedâm-i dîv derüftî dirîğ ân bâşed.

“Benim vefatımda tabutumu görünce, benim için ağlama, gözyaşı dökme, feryad ü figan etme! Sakın yazık, yazık deyip durma! Eğer şeytanın tuzağına düşersen, asıl yazık o zaman olur. Yoksa, insan böyle şu fânî alemde kalkıp da, bâkî aleme gidince yazık denmez. Şeytanın tuzağına düşünce, yazık denir.”

Ne yazığı, işte terhis olmuşum askerlikten, vatani aslime gidiyorum, memleketime dönüyorum. Bitti buradaki cefalı hayat, meşakkatli imtihan bitti, zil çaldı, imtihan kâğıtlarını topladılar... Bütün soruları yapmış, on alacak belli... Dersten çıkmış bir çocuğun sevinci... Yâni zil ölüm...

جنازه ام چو بیینی مگو فراق فراق

مرا وصال و ملقات آن زمان باشد

Cenâze-em çü bibînî megû: Firâk, firâk!

Merâ visâl ü mülâkât ân zamân bâşed.

“Benim cenazemi gördüğün zaman, ‘El firak, el firak, eyvah ayrılıyorz!’ deme! Çünkü, benim için kavuşmak ve mülâkât o zaman olacak. Rabbime kavuşacağım, ne diye ayrılık diyorsun? Ben ayrılmağa gitmiyorum, Rabbime kavuşmağa gidiyorum.” diyor şiirinde.

Ölümden çok korkuyor insanlar. Ölümden korkunca da... Ahir zamanın hastalıklarından birisi, ölümden korkmak... Bir hadis-i şerifte bildiriliyor ki:⁵

يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ، كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ
إِلَى قَصْعَتِهَا، قَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قِلَّةِ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: بَلْ
أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلَكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ، وَ
لَيَنْزِعَنَّ اللَّهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمْ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ، وَ
لَيَقْدِفَنَّ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ، فَقَالَ قَائِلٌ: يَا رَسُولَ
اللَّهِ، وَمَا الْوَهْنُ؟ قَالَ: حُبُّ الدُّنْيَا، وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ

(د. عن ثوبان)

⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.514, no:4297; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.182; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIII, s.46, no:2811; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.330; Sevban RA'dan.

(*Yûşikü'l-ümemü en tedâa aleyküm*) “Ahir zamanda, ümmetler üzerinize üşüşecekler; (*kemâ tedâa'l-ekeletü ilâ kas'atihâ*) tabaktaki yemeğe üşüşükleri gibi, sizin üzerinize çullanacaklar.”

Ümmet-i Muhammed ahir zamanda çok hücumu uğrayacak, yağmalanacak. Böyle yemek yiyenlerin, tabağın, tencerenin içindeki yemeklere saldırması gibi, diğer kâfir ümmetler, Ümmet-i Muhammed'in üstüne çullanacaklar.

Balkanlar senin, Afrika benim, İran senin, Kafkasya onun, Kırım bunun... Öyle olmadı mı? Yağmalandı...

(*Kâle kâilün*) Böyle saldıracaklar deyince, ashab-ı kiramdan soruyorlar:

(*Ve min kılletin nahnü yevmeizin*) “Ya Rasûlallah! O zaman biz az mı olacağız? Ümmet-i Muhammed az mı olacak da, böyle herkes saldırıp yağmalayacak?”

(*Bel entüm yevmeizin kesîrun*) “Hayır, belki şimdikind en daha fazla olacaksınız; (*ve lâkinneküm gusâün kekusâi's-seyli*) fakat selin üzerindeki çer çöp gibi dağınık ve değersiz olacaksınız. (*Ve leyenzianna'llâhü min sudûri adüvvi-kümü'l-mehâbete minküm*) Allah düşmanınızın kalbinden sizin korkunuzu sökecek, (*ve leyakzifenne'llâhu fî kulûbikümü'l-vehn*) ve sizin kalbinize *vehn* bırakacak.”

(*Fekâle kâilün*) Orada bulunanlardan birisi dedi ki:

(*Yâ rasûla'llâh, veme'l-vehnü*) “*Vehn* nedir ey Allah'ın Rasûlü?” (*Kâle*) Buyurdular ki:

(*Hubbü'd-dünyâ*) “Dünyayı sevmek... Bu dünyayı seveceksiniz, bağlanacaksınız; ‘Aman menfaatim gitmesin, köşklerime zarar gelmesin, ticaretim bozulmasın!’ diye.”

(*Ve kerâhiyetü'l-mevt*) “Ölümden korkmak.” Ölümden korkacaksınız. Ondan başınıza gelenler gelecek.” diye bildiriyor.

Ölümden korktu mu insan bitiyor.

Bir hadis-i şerif de var ki, kolay bir şey değil... Kabul ediyorum zorluğunu. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:⁶

مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَغْزُ، وَلَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ بِالْغَزْوِ، مَاتَ

عَلَى شُعْبَةٍ مِنَ النِّفَاقِ

(م. د. ن. حم. ق. هب. حل. عن أبي هريرة)

(*Men mâte ve lem yağzu, ve lem yuhaddis nefsehû bi'l-gazvi*) “Bir kimse gazâ etmeden ve gazaya gitmeyi gönlünden geçirmeden, yâni şehid olmayı temennî etmeden ölürse, (*mâte a lâ şu'betün mine'n-nifâk*) bir çeşit nifak üzere ölür.”

---

⁶ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1517, no:1910; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.13, no:2502; Neseî, *Sünen*, c.V I, s.8, no:3097; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.374, no:8852; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.12, no:4223; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.48, no:17720; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.6, no:4305; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V III, s.160; İbn-i Cârud, *el-Müntekâ*, c.I, s.259, no:1036; İbn-i Ebî Asım, *Cihad*, c.I, s.202, no:43; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.507, no:5575; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXI, s.506, no:4306; Buhârî, *Târih-i Kebir*, c.V I, s.191, no:2140; Ebû Hüreyre RA'dan.

Şehidliđi isteyecek insan yâni... Can u gönülden isteyecek.

“–E, isteyemiyorum.”

İsteyemiyorsan, bir hastalık var, sen onun merhemini bulmaya çalış! Şöyle yavaş yavaş, bir yerden tedaviye başla... Bir doktora git. Yâni, doktorsuz olmaz bu iş. Madem dışın ağrıdığı zaman dışçıye gidiyorsun, bir hastalık olduğu zaman doktora gidiyorsun, buna da bir çare arayacaksın.

Allah-u Teâlâ’yı sevmenin alâmetlerine devam edelim:

والرضاء بقضائه، ومحبة كلمه، والتلذذ بتلوته،
وسماعه، والطرب عند ذكره، أو سماع اسمه،
وعدم الصبر عن ذلك، ومحبة رسوله واتباعه
وهذا هو المعرفة .

7. (*Ve’r-rıdà bi-kadâihî*) “Seviyorsa, Allah’ın kazasına, kaderine, hükmüne râzı olacak.

8. (*Ve muhabbetü kelâmihi*) Kur’an’ını sevecek, kelâmını sevecek. (*Ve’t-telezzüzü bi-tilâvetihî*) Kur’an-ı Kerim’i okumaktan zevk alacak. Makam ile okumaktan zevk alacak, dinlemekten zevk alacak, mânâsını anlamaktan zevk alacak, mucebince amel etmekten zevk alacak.

9. (Ve semâuhû ve't-tarabu inde zikrihî) Allah-u Teâlâ Hazretleri anıldığı zaman, şıkır şıkır oynayası gelecek.” *Tarab* diyor eğlence ve *semâ* dönme, Mevlevîlerin döndüğü gibi... (Ev semâi ismihî) “İsmi anıldığı zaman...” Allah denildiği zaman şö yle bir oynayacağı gelecek yerinden, sevgisinden...

(Ve ademu's-sabrı an zâlike) “Bu halde sabrı filan kalmayacak. Elinden ihtiyarı gidecek, aklı başından gidecek Allah'ın adı anıldığı zaman.

10. (Ve muhabbetü rasûlihî) “Rasûlünü sevecek.” Öyle şey var mı? Sen Rasûlünü sevmeden, Allah'ın sevgisini nasıl elde edersin? (Ve'tti-bâuhû) “Ve ona, Rasûlüllah'a ittiba edecek. (Ve hâzâ hüve 'l- ma'rifetü) İşte Allah'ı bilmek, Allah'ı muhabbetle bağlanmak, tanımak ve sevmek böyle olur.” diye zikrediyor.

Bu hadisi sonuna kadar tamamlayacağım. Başka hadis söylemeyeceğim; ama şu sözleri tamamlayacağım.

e. Ma'rifetullah'a Erişmenin Şartları

Bir kitaptan naklen diyor ki yine üstadımız: Ma'rifetullaha erişmek için, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ma'rifetine erişmek için şunlar lâzım... Üç kademe lâzım. Bir;

أحدها: المعرفة بوحدانية اللّٰه تعالى، والثاني:

المعرفة بقدرته، والثالث: المعرفة بصفاته

1. (*Ehadühâ: El-ma'rifetü bi-vahdâniyeti'llâhi teâlâ*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bir olduğunu anlamak.”

Bir tane, var mı başka tapılacak, var mı başka önünde eğilecek, var mı başka sözü dinlenilecek? Bir tane, başka değil... İki değil, üç değil, beş değil... Bir tane, Allah'ın birliğini anlayacak; bir... Böyle yaptığı zaman insan şirkten kurtulur.

“—Efendim, ben şirk koşmuyorum, Allah'ın birliğine inanıyorum.”

Peki, nefesine tapıyorsun, paraya tapıyorsun, makama tapıyorsun... Onlar da bir çeşit şirktir. Onlar gözle görülmüyor yâni karşında bir put olarak durmuyor; ama onlara da tapıyorsun ya onlara kulluk ediyorsun ya, mevkiye makama, paraya... Onlara da dikkat etmek lâzım! O görünmeyen şeyleri gözden çok kimse kaçırır; ama fiilen o öyle oluyor. İkincisi:

(*Ve's-sânî: El-ma'rifetü bi-kudretihî*) “Kudretine inanacak, kudretini bilecek.” Dilerse, dilediğini yapar. Duayı kabul ederse, yaşadın... İsterse seni toz eder, zerreler haline getirir, kahreder, ezer... Kudretine inanacak. Öylece o şeyden kurtulacak. Kudretine her yönden inanınca, pervasızlıktan kurtulacak.

2. (*Ve's-sâlis: El-ma'rifetü bi-sıfatihî*) “Allah'ın sıfatlarını, vasıflarını bilecek.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri nasıldır acaba? Say bakalım, söyle... Nasıl bir Allah'a ibadet ediyorsun sen? Hani namaz kılıyo rsun ya günde beş vakit. O senin Mevlâ'n nasıldır? Anlat bakalım? Ne kadar öğrenmişsin, bunca bu yaşa gelmişsin; Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni bir anlat bakalım bana. Senin bildiğin Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni bir tarif et bakalım, nasıl biliyorsun. Sıfatları, o sıfatlarına sahip olacak insan. Böyle olursa ne olur? Teşbihten kurtulur. Benzetmeden kurtulur. Başkalarına şey yapmaktan, ona benzetmekten kurtulur. Tenzihe erer..

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize vahdaniyetini idraki nasib etsin... Kudretini sezmeyi ve ona boyun eğmeyi nasib etsin... Sıfatlarına vukufu nasib etsin... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sıfatları...

Her sabah şurada okuduğumuz *Evrâd*'da geçiyor ki: Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin hadis-i şerifte zikredilmiş, doksan dokuz tane ismi var:⁷

---

⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.981, no:2585; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2062, no:2677;

Tirmizî, *Sünen*, cV, s.530, no:3506; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1269, no:3860; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7493; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.87, no:807; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.296, no:981; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19601; Taberânî, *Dua*, c.I, s.48, no:97; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.231, no:1704; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IX, s.1675; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.139; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.674, no:1933; İbn-i Hacer, *Tahlîsü'l-Hayr*, c.IV, s.172, no:2056; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.23330.

(*Inne li'llâhi tis'aten ve tis'îne'smen, men ahsâhâ dehale'l- cenneh.*) “Muhakkak ki, Allah-u Teâlâ'nın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları ezberlerse, cennete girer.”

“–Cenneti istemiyor musun?”

“–İstiyorum...”

“–Niye ezberlemedin daha?”

Zor, başka şeyleri ezberliyor insan. Hukuk fakültesine girdi mi kaç tane kanun ezberletiyorlar. Roma Hukuku'nu ezberletiyorlar, İtalyanca'yı ezberletiyorlar. Mühendisliğe girdi mi neler öğreniyor, başka yerlere girdi mi neler öğreniyor... Cennete girecek ya, Esmâ-i Hüsnâ'yı öğrenmez... Esmâ-i Hüsnâ'nın mânâsı nedir? Bir şerhinden, açıklamasından okumaz. Ondan sonra cenneti ister. Öyle durduğun yerden cennet olmaz ki... Taleb edeceksin.

مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَجَدَّ، وَجَدَّ؛

وَمَنْ قَرَعَ بَابًا وَ لَجَّ، وَ لَجَّ .

(*Men talebe şey'en ve cedde, vecede*) “Kim bir şeyi talep ederse, isterse ve onun için de ciddî gayret sarf ederse, sa'y ederse, uğraşırsa bulur.”

(*Ve men karaa bâben vellece*) “Kim ısrar ederse... Kapıyı çalar; durur, tekrar tekrar çalar, çalar çalar çalar; beklerse; (*velece*) kapıdan girer.” Bekleyecek, hemen açılmadı diye geri dönmeyecek. Gayret sarf edecek.

Dünya için ne kadar koşturduğumuzu düşünün...
Ahiret için ne kadar tembellik yaptığımızı da,
kendi kendinize kıyaslayın; insafa gelin!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi insafa sahip
eylesin...

Fâtiha-i Şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

28. 03. 1982 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak
için tıklayınız.](#)

